

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ. ਜੇ., ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.

ਤੇਜੂ ਉਰਫ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਕੇ. ਐਸ. ਏ. ਆਰ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 97 ਆਫ 1951

ਕਸਟਮ (ਪੰਜਾਬ)—ਗੋਦ ਲੈਣਾ—ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜਾਟ —ਕੀ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਸੰਪੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਕਸਟਮਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ XV, XVII ਅਤੇ XVIII ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਕ ਦਾ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ 87, 90 ਅਤੇ 91. ਮੰਨਿਆ.

1953

August 3rd.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਲਈ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

18 ਜੁਲਾਈ 1951 ਨੂੰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਕਪੂਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੀ ਰਾਮ ਖੰਨਾ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ, ਮਿਤੀ 6 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਅਕਤੂਬਰ 1948. ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਕਪੂਰ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 7 ਜਨਵਰੀ 1948 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਚੌਥੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣਾ.

ਐਫ. ਸੀ. ਸਿੱਤਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ।

ਏ. ਆਰ. ਕਪੂਰ, ਵਿਰੋਧੀ ਪੀ. ਸੀ. ਜੈਨ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

*Teju alias .Teja
Singh and
others*

v.

*Kesar Singh
and others*

Khosla, J.

JUDGMENT

DHAKMUN
I

-I
Jita
Defendant No.5)

Lak ha

Massa

Jowahar Singh

Wisakhi

Jaimal

Achhru

Jowala Singh

Jowala Singh
(Died 15-9-1945)

ihasita

Hakam Singh
(Adopted son)

Kesar Singh
Plaintiff

De"an Singh
Plaintiff

Gian Singh
Plaintiff

Khushala Walla

Malla

Jhandu

ਮੁਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਤੂ

Inder Singh Hakam Singh Wadhawa Singh

G hull a Singh

Suba Singh

Gurdit Singh

ਝਗੜਾ ਮੁਦਈ ਜੋ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਤਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਜੀਤਾ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ- ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਹਨ

*Teju alias. .
Teja Singh
and others
v;
Kesar Singh
and others
Khosla, J.*

ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਪਰ ਉਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜੈਮਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜੋਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ-ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਉਸ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਾ ਤਾਂ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜੈਮਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜੋਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੱਲਾ ਦੇ ਪੋਤੇ ਵਜੋਂ 24 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲੱਖਾ ਦੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

*Kesar Singh
and others*

Khosla,-!

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉਸਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਕੋਲੇ-ਪਾਸੇ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ V ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਜਾਟ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੋਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣਾ -■ ਟੌਮ ਦੇ ਰੂਪ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣ

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ. ਉਸਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ। ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

^ > .ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ■ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ■ ਉਸ ਜ਼ਿਲੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ '

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੁਆਰਾ 1893 ਵਿੱਚ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੰਕਲਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੰਨੇ 14 ਅਤੇ 15 ਦੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ । ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ । "ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ " (ਜਵਾਬ XV)। "ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਪਿਤਾ

ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ" (ਜਵਾਬ XVII)। XVIII ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਹਨਾਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। "ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਾ ਲਿਖਣਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰੋਕ ਦੁਆਰਾ 1914 ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਸਟਮਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਸਵਾਲ 91 ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ 87 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1940 ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਸਟੋ - ਮੈਰੀ ਲਾਅ ਨੂੰ ਮੈਕ ਫਾਰਕੁਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ 90 ਹਨ
.* —

"ਸਵਾਲ 90. ਕੀ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਜਵਾਬ. ਹਾਂ।"

ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਲਨ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾਈ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਕਾ I ਅਤੇ "ਅੰਤਿਕਾ-2 ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ-ਨੂੰ" ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। - ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਪੂਰੀ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਕਾਪੀ ਰੀਵਾ ਜੀ-ਅਮ ਹੈ।

†^† L^?^
Teja Singh
and others
 v.
Kesar Singh
and others
Khosla, J.

ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਪੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਇਸ ਰੀਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜੋ ਉਲਟ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜੋਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੀਤ ਲਛਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਮੰਗਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਿਲੋਕ ਸਿੰਘ (2) ਅਤੇ ਚੇਤੂ ਬਨਾਮ ਜਵੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਗੋਦ ਲੈਣਾ

v,
Kesar Singh
and others
Khosla, J.

ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਸਨ। ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ■ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਿਤਾ ਜੋਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ 12 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੁੱਤਰ ਮੰਨਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੋਵਾਲਾ ਸਿੰਘ 22 ਸਾਲ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। a. ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਰਧ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਾਰਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਕਿਮ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਇੱਕ ਚਹੇਤੇ ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਾਰਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣਾ ਪੁੱਤਰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਣਾ ਮੰਨਿਆ * ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੇ-iiWal ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ - ਪਰਿਵਾਰ ਪੀ.ਐਫ. ਜੋਵਾਲਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

'^•<2) £1- P.ft 1894 ■ - ' •
 <3) 107 PH. 1913

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਚਾਚੇ ਵਾਲਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਲੀਆ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਲੀਆ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ - ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ

ਇਸ ਲਈ ਐਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਜਵਾਲਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਜ਼ਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਿੰਘ, ਜੈਮਲ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ। ਖਰਚੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੇ ਜੀਤਾ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਮੁੱਖ ਜੱਜ-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ